

ZERO
WASTE
EUROPE

Više od kružne mode

Novi poslovni model za modnu
industriju

Izvršni sažetak

siječanj 2023

zerowasteurope.eu

Sažetak

Sadašnji model brze mode jedan je od glavnih razloga za prekomjernu potrošnju, iscrpljivanje resursa i iskorištavanje ljudi. Pokazalo se da trenutni model poslovanja temeljen na brzom modi štetno utječe na društvo i okoliš.

Europska unija (EU) objavila je Strategiju za tekstil¹ koja utvrđuje kako se EU namjerava suočiti s tim problemom. Globalne tekstilne korporacije dosad nisu uspjele artikulirati kako zamišljaju održive sustave mode, analitički centri poput Zaklade Ellen McArthur objavili su prijedloge za rješavanje tog problema, a nevladine organizacije ukazale su na brojne nedosljednosti i nedostatke sadašnjeg djelovanja po tom pitanju kao i planova za buduće djelovanje.

Iz tog razloga, postoji niz zakonodavnih inicijativa kojima je cilj restrukturirati sektor – poglavito u području ekološkog dizajna tekstilnih proizvoda i gospodarenja tekstilnim otpadom.

Posljednjih je desetljeća uporaba jeftinih sintetičkih dala obol aktualnom poslovnom modelu koji se temelji na prekomjernoj proizvodnji u kombinaciji s ograničenom odgovornošću za negativne posljedice po okoliš i društvo. U sektoru mode, prekomjerna proizvodnja ima najveći utjecaj na okoliš, daleko veći od utjecaja koje ime upravljanjem proizvodom nakon uporabe. Unatoč tomu, dosad razmotreni zakonodavni alati bili su usmjereni na proizvode i otpad umjesto na karakteristike sustava ili poslovne modele. Budući da je prekomjerna proizvodnja svojstvo sustava čiji poslovni model ovisi o rastu, trenutne pravne mjere i nova Strategija EU-a za tekstil uopće ne daju odgovor na ključni problem.

Ako pogledamo dobrovoljne mjere poput naljepnica proizvoda, koje bi trebale pomagati potrošačima u donošenju održivih odluka, njihov je sadržaj ograničen na toksičnost, kružnost i transparentnost, no nedostaje mu sustavni pristup koji bi mogao podržati poželjan i održiv poslovni model.

Trenutni pritisak na to da se poveća kružnost modnih proizvoda korak je u pravom smjeru, no nije dovoljan za promjenu sadašnjih poslovnih modela. Posljedično, s obzirom na dodatna sredstva potrebna za proizvodnju kvalitetnih i dugotrajnih proizvoda, trud koji se ulaže u sektoru prema održivoj proizvodnji paradoksalno bi mogao dovesti do još goreg utjecaja na okoliš ako se model nastavi temeljiti na prekomjernoj proizvodnji.

Uzimajući u obzir činjenicu da je to nova tema, ne postoji puno literature, a još manje konsenzusa, po pitanju toga kako bi izgledao održiv i pravedan poslovni model za tekstile koji ne bi proizvodio otpad. Na temelju najboljih praksi na europskom tržištu utvrdili smo 4 kriterija koji se, kad se primjenjuju istovremeno, mogu smatrati ključnima za prepoznati kako bi mogao izgledati ogledni poslovni model koji nadilazi kružnost. To su:

¹ Commission européenne (2021). *Stratégie européenne pour des textiles durables et circulaires*. Consulté en décembre 2022. Disponible sur : environment.ec.europa.eu/publications/text

1. Dizajniranje za fizičku i emocionalnu trajnost;
2. Proizvodnja vođena potražnjom kako bi se postupno ukinuli neprodani proizvodi i popusti;
3. Potpuna transparentnost lanca opskrbe i sljedivost procesa nakon prodaje;
4. Produljenje faze uporabe nakon prvog vlasništva.

Budući da je ovo prvo istraživanje koje upućuje na razliku između održivih tekstilni proizvoda i održivog poslovnog modela u tekstilnoj industriji, a uzimajući u obzir i činjenicu da su tekstili relativno novo područje za intervencije u području politike, bilo bi potrebno dodatno istražiti sljedeća specifična područja te u njima djelovati:

- Dobici, troškovi i vanjski učinci povezani s radikalnom promjenom trenutnog poslovnog modela u onaj koji je pravedan, održiv i ne stvara otpad;
- Moda i klima – posebice s obzirom na raspoloživi proračun ugljika za taj sektor na temelju kojeg se trebaju donositi odluke o budućim zakonodavnim koracima;
- Moda i bioraznost – istraživanje utjecaja modne industrije na trenutni pad bioraznosti;
- Prepoznavanje postojećih najboljih praksi iz perspektive poslovnog modela;
- Oblikovanje politika koje će potaknuti tranziciju na novi oblik poslovanja ili stvaranje novih oblika poslovanja u skladu s prethodno spomenutim kriterijima.

Sljedećih godina, Zero Waste Europe namjerava pratiti napredak u svijetu tekstila u odnosu na prethodno navedenu klasifikaciju. Osim toga, nastavit ćemo istraživati kako bi izgledao pozitivan poslovni model te ćemo pokrenuti zakonodavne i nezakonodavne inicijative kojima ćemo ga promicati.

Zero Waste Europe europska je mreža zajednica, lokalnih predvodnika, stručnjaka i pokretača promjena koji rade na suzbijanju otpada u društvu. Zalažemo se za održive sustave i promjenu našeg odnosa prema resursima kako bi se ubrzala pravedna tranzicija prema nultoj stopi otpada na korist ljudi i planeta.

Zero Waste Europe zahvaljuje Europskoj uniji na financijskoj pomoći. Sadržaj ovih materijala isključiva je odgovornost Zero Waste Europe. On ne odražava nužno stajalište gore navedenog financijera. Financijer se ne može smatrati odgovornim za bilo kakvu uporabu informacija sadržanih u ovim materijalima.

Autori_ce: Joan Marc Simon (Zero Waste Europe)

Recenzentice: Kaisa Karjalainen, Theresa Morsen, Esra Tat, Lauriane Veillard (Zero Waste Europe), Nusa Urbancik (Changing Markets Foundation)

Urednica: Ana Oliveira (Zero Waste Europe)

Datum: siječanj 2023.

Opće informacije: hello@zerowasteurope.eu

Mediji: news@zerowasteurope.eu

Teme povezane s gradovima: cities@zerowasteurope.eu

zerowasteurope.eu

www.zerowastecities.eu

www.missionzeroacademy.eu

